

חוק לתיקון פקודת סדרי השלטון והמשפט (מס' 2), תשי"ב — 1952 *

<p>1. פקודת סדרי השלטון והמשפט, תש"ח — 1948, תתוקן כך:
בסעיף 10, במקום סעיף קטן (ג) יבוא סעיף קטן זה:
„(ג) הוראות סעיף זה חלות גם על תקנות כמשמעותן בסעיף 8 ועל תקנות-שעת-חירום כמשמעותן בסעיף 9.”</p> <p>2. תקנות-שעת-חירום (קיום תקפן של הוראות), תשי"ב — 1951 — בטלות.</p> <p>3. תקפו של סעיף 1 לחוק זה הוא מיום ו' באייר תש"ח (15 במאי 1948).</p>	תיקון הפקודה ביטול חחילת תוקף

דב יוסף
שר המשפטים

דוד בן-גוריון
ראש הממשלה

יוסף שפרינצק
יושב ראש הכנסת
ממלא מקום נשיא המדינה

חוק הצהרות מוות, תשי"ב — 1952 **

פרק ראשון : נספחים

1. אדם שעקבותיו נעלמו יותר משנתיים, ויש יסוד לשער שהוא מת עקב מאורעות מלחמה או מאורעות טבע פתאומיים או תאונה (להלן — נספה), רשאי בית המשפט המחוזי בירושלים (להלן — בית המשפט) להצהיר על מותו, על פי בקשתו של אדם המעוניין בדבר או על פי בקשת היועץ המשפטי לממשלת ישראל או של בא כוחו, אם נתקיים אחד מאלה: (1) מושבו האחרון או מקום מגוריו האחרון של הנספה היה בישראל; (2) רכוש של הנספה נמצא בישראל; (3) עקבותיו של הנספה נעלמו בישראל; (4) מושבו או מקום מגוריו של המבקש הוא בישראל — במקרה שהמבקש הוא אדם המעוניין בדבר. 2. (א) בית המשפט יקבע את יום מות הנספה ושעתו על סמך כל ראיה שהובאה לפניו ביחס לנסיבות או לזמן שבהם אירע המוות. (ב) נראה לבית המשפט שאין לדעת את יום המוות, חזקה על נספה שמת כתום שנתיים מיום שנעלמו עקבותיו. (ג) היום שבו נעלמו עקבותיו של נספה הוא היום שבו היה הסימן הידוע האחרון	הצהרה על מותו של נספה זמן מותו של נספה

* נתקבל בכנסת ביום ח' באדר תשי"ב (5 במרס 1952); הצעת החוק ודברי הסבר נתפרסמו בהצעות חוק 100 מיום כ"ז בכסל תשי"ב (25.1.52), עמ' 104.

1 ע"ר מס' 2 מיום י"ב באייר תש"ח (21.5.48), תוס' א', עמ' 1.

2 קובץ התקנות 228 מיום י"א בכסלו תשי"ב (10.12.51), עמ' 286.

** נתקבל בכנסת ביום ח' באדר תשי"ב (5 במרס 1952); הצעת החוק ודברי הסבר נתפרסמו בהצעות חוק 79 מיום י"ז באייר תשי"א (23.5.51), עמ' 204.

על הווייתו. היום ייקבע על ידי בית המשפט בהתחשב עם העובדות שהובאו לפניו, וביחוד בהתחשב עם הידיעה האחרונה בדבר הנספה.

(ד) באין כל ראיה בנוגע לשעת המוות, יש להצהיר שמותו של הנספה אירע ברגע האחרון של יום המוות המוצהר.

3. הוראות פרק זה יחולו לגבי נספה, בין שעקבותיו נעלמו לפני תחילת תקפו של חוק זה ובין לאחר מכן.

פרק שני : נעדרים מלחמת 1939—1945

4. בפרק זה —

פירושים

„נעדר“ פירושו — אדם שמקום מגוריו האחרון היה באסיה, באירופה או באפריקה, ואשר בשנות 1939—1945 נעלם בנסיבות הנותנות יסוד מספיק לשער שמת עקב מאורעות מלחמה או עקב רדיפות גזעיות, דתיות, מדיניות או לאומיות; אולם אנשי חיילות מזוינים ששירתו באירופה, באסיה או באפריקה, לא יראו אותם, בגלל שירות זה בלבד, כאילו היה מקום מגוריהם ביבשות אלה;

„אדם מעונין“, לגבי נעדר פלוני, פירושו — אחד מן המפורשים להלן, בין שהוא אישיות טבעית ובין שהוא אישיות משפטית, פרט למי שבא מכוח היותו נושה בלבד, ואלה הם:

(1) מי שעלול להיות זכאי לעזבונו של הנעדר, או לחלק ממנו, על פי דין או על פי צוואה, או שאפשר שתהיה לו טובת הנאה בעזבונו;

(2) מי שאפשר שתהיה לו זכות או טובת הנאה ברכוש שהעברתו או חלוקתו יכולה להיות תלויה בהווייתו של הנעדר או במותו, או בתאריך מותו;

(3) מי שמעמדו האישי עלול להיות מושפע מהווייתו של הנעדר או ממותו;

(4) מי שרוצה לאמץ ילד קטן של הנעדר, ומוסדות או ארגונים הזכאים לפי החוק הנוהג בישראל להשתתף בפעולה משפטית זו של האימוץ;

„האמנה“ פירושו — האמנה שקבעה ועידת האומות המאוחדות בדבר הצהרה על מותם של נעדרים והעמידה אותה להצטרפותן של מדינות ביום י"ט בניסן תש"י (6 באפריל 1950)¹;

„הלשכה הבינלאומית“ פירושו — הלשכה הבינלאומית להצהרות מוות שהוקמה לפי האמנה;

„בית דין“ פירושו — כל רשות באחת הארצות שהצטרפו לאמנה, המוסמכת, מבחינת הענין, לקבוע את עובדת המוות לפי החוק הנוהג באותה ארץ.

הצהרה על
סוחו של נעדר

5. בית המשפט יצהיר על מותו של נעדר, על פי בקשתו של אדם מעונין או על פי בקשת היועץ המשפטי לממשלת ישראל או של בא כוחו, אם נתקיים אחד מאלה:

(1) מושבו האחרון או מקום מגוריו האחרון של הנעדר היה בישראל;

(2) רכוש של הנעדר נמצא בישראל;

(3) הנעדר נעלם בישראל;

(4) מושבו או מקום מגוריו של המבקש הוא בישראל, והוא קרובו של הנעדר

באחת מדרגות הקרבה האלה;

בן זוג, אבות, צאצאים, ילדים מאומצים וצאצאיהם, אחים ואחיות וצא

צאיהם, דודים או דודות.

¹ כתבי אמנה 17 סיום י"ג בחשוון תשי"א (24.10.50), עמ' 186.

6. (א) בית המשפט יקבע את יום מות הנעדר ושעתו. על סמך כל ראיה שהובאה לפניו ביחס לנסיבות או לזמן שבהם אירע המוות.

(ב) באין כל ראיה כזאת, יקבע בית המשפט את יום היעלמו של הנעדר כיום מותו.

(ג) יום היעלמו של נעדר הוא היום שבו היה הסימן הידוע האחרון על הווייתו. היום ייקבע על ידי בית המשפט בהתחשב עם העובדות שהובאו לפניו, וביחוד בהתחשב עם הידיעה האחרונה בדבר הנעדר.

(ד) באין כל ראיה בנוגע לשעת המוות, יש להצהיר שמותו של הנעדר אירע ברגע האחרון של יום המוות המוצהר.

תנאי טוקסם
לריון בבקשה

7. לא ידון בית המשפט בבקשתו של אדם מעוניין בהצהרת מותו של נעדר, אלא אם יש לפניו הצהרה בשבועה מאת המבקש, כי לא הגיש בקשה דומה באחת הארצות שהצטרפו לאמנה, או שהגיש בקשה כזאת וחזר בו לפני מתן פסק הדין או שבקשתו נדחתה בגלל חוסר סמכות.

פרסום חורעה

8. לא יתן בית המשפט הצהרה על מותו של נעדר, אלא אם במשך ההליכים שלפניו פורסמה הודעה שיש בה, לדעת בית המשפט, כדי לתת הזדמנות מספקת לאדם, שלפי ההשערה הוא מת, להודיע שהוא בחיים.

חודעת פרטי
הבקשה ללשכה
הבינלאומית

9. (א) הוגשה לבית המשפט בקשה להצהרת מותו של נעדר, יודיע בית המשפט, תוך חמישה עשר יום, ללשכה הבינלאומית את הפרטים המפורטים להלן, במידה שהם ידועים לו :

(1) שמו של הנעדר במלואו ;

(2) השמות והכתובות של בני משפחתו הקרובים ביותר ;

(3) מקום לידתו ותאריך לידתו של הנעדר ;

(4) מקום מגוריו הרגיל ;

(5) מקום מגוריו הידוע לאחרונה ;

(6) כל ידיעה בנוגע לאזרחותו ;

(7) התאריך הידוע לאחרונה שבו נראה היה, לפי הנאמר בבקשה, שהנעדר עדיין היה בחיים ;

(8) שמו וכתבתו של המבקש, הענין שיש לו בנעדר, קרבת המשפחה שלו אליו — אם יש לו קרבת משפחה ;

(9) תאריך הגשת הבקשה.

(ב) לא יתן בית המשפט הצהרה על מותו של נעדר עד שלא עברו שלושה חדשים מהיום שבו פרסמה הלשכה הבינלאומית את הבקשה בהתאם לסעיף 10 של האמנה.

הפסקת
ההליכים
המשפטיים

10. קיבל בית המשפט הודעה מהלשכה הבינלאומית שהליכים משפטיים בדבר הצהרת מותו של נעדר כבר נעשו בתאריך קודם לפני בית דין, יפסיק בית המשפט לפי שעה את ההליכים שלפניו, עד שהחלטת אותו בית דין נעשתה סופית, ויודיע למבקש את שם אותו בית דין ואת שם המבקש בו.

חודעת החלטת
לשכה

11. החליט בית המשפט בבקשה להצהרת מותו של נעדר, יודיע על החלטתו ללשכה הבינלאומית תוך חמישה עשר יום מן היום שבו נעשתה ההחלטה סופית. ההודעה תכלול את תאריך ההחלטה ואת היום שנקבע כיום המוות, או את תמצית נימוקי הסירוב אם נדחתה הבקשה.

12. ניתנה הצהרת מוות, בהתאם להוראות האמנה, באחת הארצות שהצטרפו לאמנה, תשמש ההצהרה בישראל ראייה לכאורה בדבר המוות ויום המוות.

ריו הצהרות
חוז
שקרמו לאמנה

13. (א) ניתנה באחת הארצות שהצטרפו לאמנה הצהרת מוות לפני שנכנסה האמנה לתקפה לגבי אותה ארץ, ובית הדין שנתן את ההצהרה אישר שהיא מספקת את התנאים והדרישות הכלולים בסעיפים 1, 2 ו-3 של האמנה, תשמש אותה הצהרה בישראל ראייה לכאורה בדבר המוות ויום המוות; אולם דבר זה לא יגרע מזכויות ברכוש או זכויות אחרות שנרכשו בישראל בתמורה ובתום לב לפני שאותה הצהרה הוגשה כראיה.

(ב) נתן בית המשפט בישראל הצהרת מוות לפני תחילת תקפו של חוק זה, יהיה אותו בית משפט רשאי, לבקשת האדם שלפי בקשתו ניתנה ההצהרה, לאשר שההצהרה מספקת את התנאים והדרישות הכלולים בסעיפים 1, 2 ו-3 של האמנה.

בקשת
נכיית עדות
סחוז לארץ

14. (א) בית המשפט ייענה לבקשת בית דין בדבר גביית עדות הדרושה לאותו בית דין בהליכים משפטיים בדבר הצהרת מותו של נעדר, בין שהבקשה הועברה בדרכים המקובלות ובין באמצעות הלשכה הבינלאומית.

(ב) העדות תיגבה בהתאם לחוק הנוהג בישראל לגבי גביית עדות בענינים המת-בררים בפני בתי דין נכריים.

פרק שלישי: חוראות שונות

תיקון הצהרה
טוות או
ביטולה

15. (א) בית המשפט יתקן הצהרת מוות, אם מי שזכאי היה לבקש את ההצהרה הביא לפניו ראייה שיום המוות או שעתו או פרט אחר מפרטי ההצהרה שונים מזה שבהצהרה.

(ב) בית המשפט יבטל הצהרת מוות לפי בקשת האדם שעל מותו הוצהר, או אם מי שזכאי היה לבקש את ההצהרה הביא לפני בית המשפט ראייה שהאדם שעל מותו הוצהר עודנו בחיים.

(ג) תיקונה או ביטולה של הצהרת מוות אינם גורעים מזכויות ברכוש או מזכויות אחרות שנרכשו בתמורה ובתום לב עקב ההצהרה לפני תיקונה או ביטולה.

ראיות

16. בית משפט, כשהוא דן בבקשה להצהרת מוות, תיקונה או ביטולה, רשאי לסטות מדיני הראייה, אם הוא משוכנע שנסכיבות הענין מצדיקות סטיה כזאת; החליט בית המשפט לסטות מדיני הראייה, ירשום את הטעמים שהניעוהו להחלטתו.

הצהרת טוות
לא תפנע
בדיני נישואין

17. (א) הצהרת מוות המשמשת ראייה מכוח חוק זה, לא תפגע בדיני התרת נישואין.
(ב) ניתנה הצהרת מוות, ימציא רשם בית המשפט העתק ההצהרה לבית הדין הדתי העליון המוסמך לגבי האדם שעל מותו הוצהר, או לגבי בן זוגו, כחומר בדיוני בית הדין הדתי בבקשת היתר נישואין.

ביצוע ותקנות

18. (א) שר המשפטים ממונה על ביצוע חוק זה.
(ב) שר המשפטים רשאי להתקין תקנות בכל ענין הנוגע לביצוע חוק זה, ובכללן תקנות בענין סדרי הדין, אגרות משפט וערעור.

דב יוסף
שר המשפטים

דוד בן-גוריון
ראש הממשלה

יוסף שפרינצק
יושב ראש הכנסת
ממלא מקום נשיא המדינה